

Amerikaanse vogelkers, ook wel bospest genoemd, desalniettemin prachtig in bloei bij Lage Vuursche. Foto PvD

Agenda

- **Woensdag 1 mei, bijeenkomst over Heuvelrugtuinen** in Soest. Meld je aan! Zie pag. 13.
- **Zaterdag 4 mei, vogeltelling** op de Westdijk in Bunschoten-Spakenburg, bij het elektrische gemaal, 09.00-10.00 uur. Zie pag, 10/11
- **Zondag 5 mei, openstelling kasteeltje** Wolfsdreevik Lage Vuursche, 12-16 uur. Zie p. 24/25.
- **Zondag 19 mei, open dag** op de kwekerij Paleis Soestdijk aan de Amsterdamsestraatweg, hoek Praamgracht, 11.00-16.00 uur, gratis entree. Ook za 15 juni, za 6 juli, za 13 juli, zo 21 juli, za 27 juli, za 3 aug, za 10 aug, zo 18 aug, za 24 aug, za 31 aug, za 7 sept, za 15 sepr, za 12 okt.
- **Maandag 20 mei, vroege vogelwandeling** Lage Vuursche Staatsbosbeheer, 08.00 uur, bij Buiten in de Kuil van Drakestein. Inschrijven [hier](#).
- **Maandag 20 mei (tweede pinksterdag), slootvissen voor gezinnen**, 14.00-16.00 uur, hoek Spiekerweg/AP Hilhorstweg Soest. Zie pag. 2
- **Zaterdag 1 juni, wandeling op De Paltz** voor mensen met visuele beperking, zie pag. 20.
- **Zaterdag 16 juni, wandeling IVN Amersfoort** door gebied Melksteeg Soest, 14.00-16.00 uur Start bij Siliciumweg, Amersfoort, bij Harley Davidson Saloon. Aanmelden niet nodig. Zie artikel in de nieuwsbrief van april 2024.
- **Zondag 14 juli, open imkerijdag** op kinderboerderij, Vedelaarpad 53, Soest, 13-16u.
- **Woensdag 17 juli, midzomernachtopening** kwekerij tegenover Paleis Soestdijk, 19-22 uur.
- **Zaterdag 26 oktober, Nacht van de Nacht** Lage Vuursche, 19 en 21 uur, [opgeven](#) kan al.
- **Vrijdag 15 november, avond over de vier uilen** van Soest, nadere info volgt nog. Zie pag. 21.

Slootvissen voor het hele gezin!

Wandelwerkgroep en scholenwerkgroep

Op tweede pinksterdag, maandag 20 mei, houdt het IVN Eemland weer de jaarlijkse slootvismiddag in de Eempolder. Zoals gebruikelijk vindt dat plaats langs de sloot op de T-splitsing van de Spiekerweg en de A.P. Hilhorstweg. Tijd: 14.00-16.00 uur.

Archiefphoto uit 2015 van het slootjesvissen. Foto Jeroen Vis

- Kinderen, vaders, moeders, opa's en oma's, ooms en tantes en burens: iedereen is van harte welkom bij de sloot! We zullen alle beestjes, die we met een schepnet vangen, eens goed bekijken in een loepstootje of door een vergrootglas. Met behulp van zoekkaarten proberen we uit te zoeken welke beestjes we vangen... en dat zijn best veel verschillende soorten.
- IVN natuurgidsen vertellen allerlei leuke wetenswaardigheden. Trek kleren aan die vuil mogen worden en vergeet je laarzen niet! Deelname is gratis en aanmelden is niet nodig.

Wat kunnen we onder meer vinden? (en nog veel meer)

- Waterschorpioen / Staafwants / Schaatsenrijder / Watermijt / Kokerjuffer of schietmot / Haften / Bootsmannetje of rugzwemmer / Kikkervisjes / Waterspin / Geelgerande waterroofkever (larve) / Watervlo / Waterpissebed / Bloedzuiger / Stekelbaarsje / Slakken: moeraslak, poelslak, posthoornslak / Libellen (waterjuffers en glazenmakers) / Waterlopers / Watertreders.

Nieuwe statuten voor het IVN Eemland (1)

Bestuur

Ter voorbereiding op het maken van nieuwe statuten, beginnen we hier een tijdelijke rubriek om jullie mee te nemen. Wat gaat er veranderen? We zullen jullie proberen zo eenvoudig mogelijk uit te leggen wat we gaan doen.

Waarom moeten er per se nieuwe statuten komen?

Onze statuten dateren van 11 april 1979 (zie rechts). Die zijn hopeloos achterhaald.

Onze naam klopt bijvoorbeeld niet meer. Er staat nu 'Afdeling Eemland van het Instituut voor Natuurbeschermingseducatie'. Zo heten we niet meer. IVN staat nu voor Natureducatie en Duurzaamheid. Zo zijn er meer 'foutjes'. Maar de belangrijkste reden is: ze voldoen niet meer aan deze tijd. Vooral de nieuwe Wet Toezicht Bestuur Rechtspersonen van juni 2021 stelt allemaal nieuwe eisen.

De oude statuten werden nog op papier uitgetypt.

Moeten we nu elk artikel aanpassen en allemaal nieuwe artikelen bedenken, is dat niet veel werk?

We hebben het geluk dat er een modelstatuut is gemaakt door een notaris in opdracht van het IVN Landelijk. Die kunnen we vrijwel geheel overnemen. Voordeel is dat het goedkoper voor ons wordt om naar de notaris te gaan. Die kan mooi gebruik maken van dat model.

Maar de Algemene Ledenvergadering van IVN Eemland heeft op 21 maart 2024 dat modelstatuut toch al goedgekeurd?

Nee, dat is nog niet gebeurd. De ALV heeft het bestuur alleen groen licht gegeven om aan het IVN Eemland aangepaste statuten te maken met gebruikmaking van dat model. Die moeten dan nog worden voorgelegd voor definitieve goedkeuring. De ALV heeft het bestuur ook opgedragen om met een nieuw huishoudelijk reglement te komen.

Wat gaat het bestuur nu eerst doen?

We gaan op een rijtje zetten wat er niet gaat veranderen, wat we nog van de oude statuten een beetje aangepast willen overnemen en wat er wel gaat veranderen en dus nieuw is. We kijken ook nog of sommige onderwerpen (bijvoorbeeld hoeveel geld een penningmeester zelf mag overmaken zonder dat een ander bestuurslid meekijkt) in de statuten moeten. Misschien kunnen we sommige onderwerpen beter in een huishoudelijk reglement opnemen.

En daarna?

Als het bestuur de nieuwe statuten heeft ontworpen, wordt er overleg gepleegd met de notaris en het landelijke IVN. Vinden zij het goed zo of moet er nog wat worden aangepast? Als we

niets veranderen aan het model, dan mogen we erop rekenen dat de notaris en het landelijke IVN dat prima vinden, dat hebben ze al gezegd. Dan gaan het concept voorleggen aan de ALV. Jullie als leden mogen dan zeggen: prima zo. Of niet, dan moeten we weer iets aanpassen en terug gaan naar de notaris en het landelijke IVN.

Misschien zijn er leden die het niet eens zijn met deze manier om nieuwe statuten te maken.

Wat kunnen zij doen?

Zij kunnen hun bezwaar dan deze maand (mei 2024) kenbaar maken aan het bestuur en dan bekijken wij of we een oplossing kunnen vinden. Bezwaren zijn welkom bij bestuur@ivn-eemland.nl.

Wat is het verschil tussen statuten en een huishoudelijk reglement?

Je zou ook kunnen zeggen dat de hoofdzaken (zeg maar de 'grondwet' van de vereniging) in de statuten staan en de bijzaken in het huishoudelijk reglement, dat we zelfs elk jaar kunnen aanpassen. Als we nieuwe statuten willen, moet het Bestuur van het Landelijke IVN die eerst goedkeuren. Daarna moet onze ALV die goedkeuren. Dan kunnen we naar de notaris. Een huishoudelijk reglement wordt alleen door de ALV vastgesteld. Daar komt landelijk niet bij kijken. En we hoeven daarvoor ook niet naar de notaris.

Dus pas na de nieuwe statuten komt er een huishoudelijk reglement (hhr)?

Exact. Daarvoor is ook een landelijk model dat we kunnen overnemen. Maar misschien willen we wel dingen aanpassen, dat gaan we nog bekijken. Op de ALV in maart 2025 willen we het huishoudelijk reglement aan jullie voorstellen.

Oranjetipje op pinksterbloem. Foto Dick Nagelhout

Moet ik als lid nog iets doen?

- We hopen dat je in deze nieuwsbrief volgt wat we gaan doen. Als de nieuwe statuten klaar zijn en het nieuwe hhr ook, dan kun je die zorgvuldig doorlezen.
- Mis je iets of vind je iets onduidelijk of denk je dat we iets vergeten zijn, dan mail je gewoon even naar bestuur@ivn-eemland.nl. Als je niet reageert is dat ook prima.
- We zouden het leuk vinden als je t.zt. op de ALV komt. Het wordt geen saaie vergadering want we

zorgen ook voor een leuke natuurpresentatie.

- Maar misschien heb je nu al een lumineus idee van wat het IVN zou moeten doen, anders dan nu. Mail naar bestuur@ivn-eemland.nl.

- Vind je het te ingewikkeld of niet interessant genoeg en vertrouw je er geheel op dat het bestuur zijn best doet, dan is daar natuurlijk ook helemaal niks mis mee. De natuur in gaan is altijd leuker!

IVN en Meer Middag in Bunschoten-Spakenburg

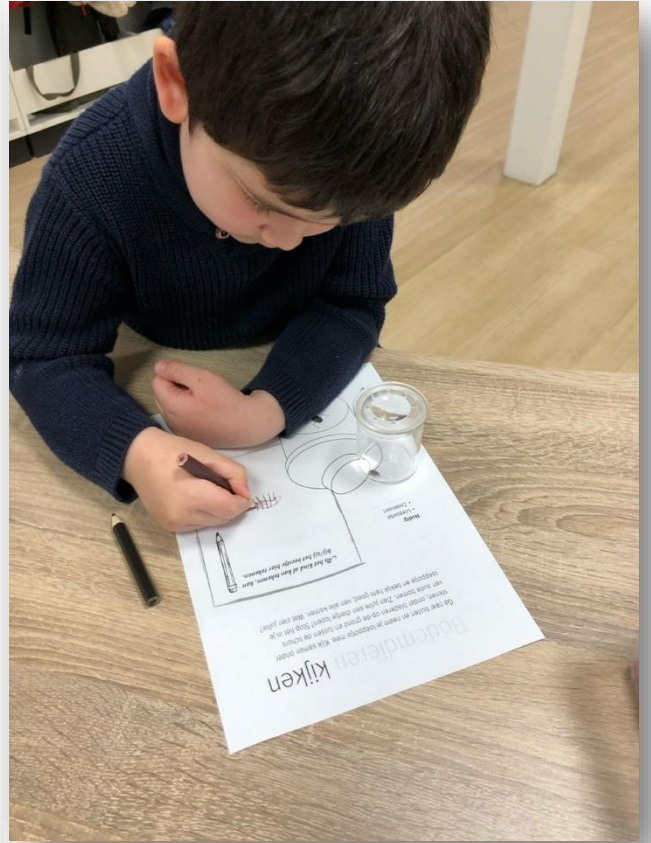
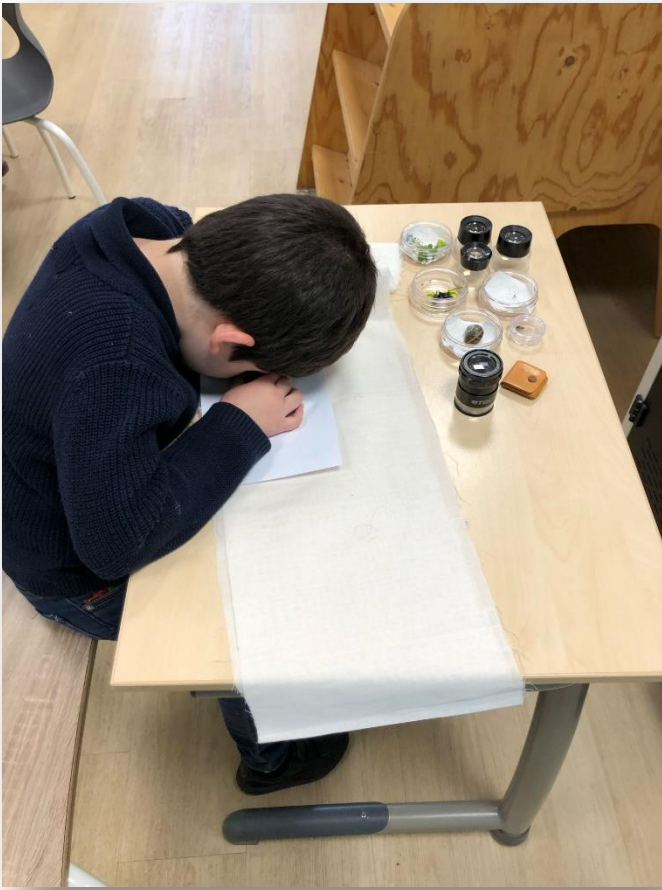
Sissy Traa en Jos van Asselt

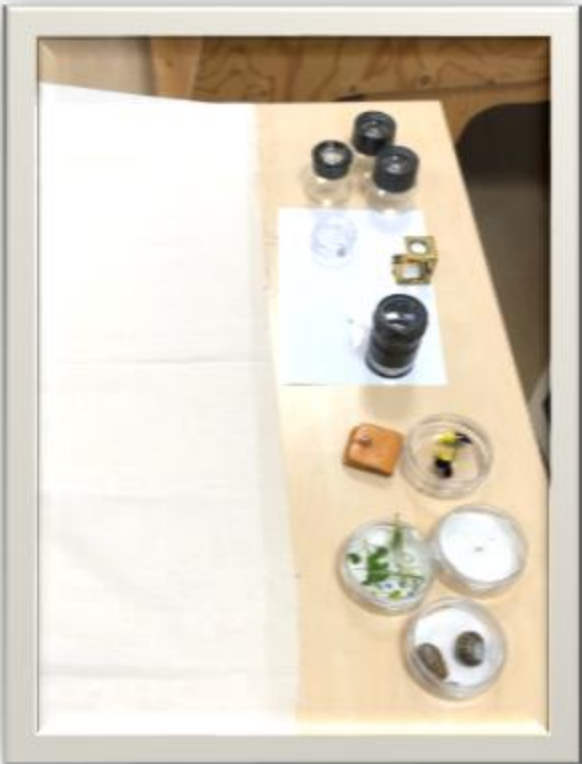
- Een vijftal leden van de scholenwerkgroep (Ton, Lieke, Ingeborg, Jos en Sissy) heeft de afgelopen acht weken natuureducatie gegeven op basisschool De Grondtoon in Bunschoten voor het project Meer Middag.
- Aan de hand van het boekje Vera de Vlinder, hebben de kinderen een tal van activiteiten gedaan. Zo kwamen de slakken, regenwormen en pissebedden in de klas, was er een blotevoetenpad, is er heksensoep gemaakt, zijn er bloembollen geplant, tuinkers en bonen opgekweekt, boekenleggers gemaakt en nog veel meer natuurlijk leuks.
- De laatste les stond in het teken van kleur in de natuur en op die dag ontvingen de kinderen ook een mooi certificaat van deelname. De projectcoördinator van de school is zó enthousiast over de gegeven lessen, dat ze IVN ook al heeft gevraagd voor een tweetal blokken in het volgende schooljaar. Er zal eerst geëvalueerd en bekeken gaan worden of er voldoende vrijwilligers zijn om hier aan deel te nemen, voordat daar een toezegging op komt.
- **Lijkt het je leuk om volgend schooljaar een natuurles te verzorgen voor kinderen uit de groepen 2 & 3 (5, 6 en 7 jarigen), laat het dan even per e-mail weten aan Jos of Sissy: scholen@ivn-eeiland.nl**

Omdat foto's vaak meer zeggen dan duizend woorden, hierbij een collage van de activiteiten:

Cetti's zanger gespot* aan de Westdijk

Hayo Nijenhuis

* niet de eerste keer

Waarnemingen rondom de plasjes van Vitens aan de Westdijk in Bunschoten op zaterdag 6 april 2024 van 09.00 uur tot 10.00 uur.

● Sinds de start op 7 juli 2001 van deze ononderbroken maandelijkse tellingen, was dit de 274e keer. Het was op de dijk vrijwel onbewolkt, weinig wind, kracht 2, geen neerslag, temperatuur ongeveer 14°C, opkomst 21 personen.

● Deze keer in totaal 38 soorten geteld. Het totaal aantal waargenomen soorten vanaf 2001 is nu 163 en in dit jaar 2024 zijn hier 49 soorten gezien en/of gehoord.

● Deze maand hebben we waargenomen: fuut 2, aalscholver 3, grote zilverreiger 1, knobbelzwaan 5, brandgans 32, grauwe gans 21, waarvan 1 witte, nijlgans 3, bergeend 2, grote zaagbek 1, krakeend 11, kuifeend 4, slobeend 3, wilde eend 2, wintertaling 3, zomertaling 2, scholekster 3, kluut 30, wulp 20*, grutto 9*, meerkoet 2, waterhoen 1, kokmeeuw 11, ekster 3, torenvalk 1, graspieper 2, rietgors 3, spreeuw 1, witte kwikstaart 3, blauwborstje 1, rietzanger 1, kleine karekiet 1, kneu 4, **cetti's zanger** 1, boerenzwaluw 2, kauw 2, zwarte kraai 5.
* waargenomen zuidelijk van de Westdijk.

● Opvallend is dat we, in tegenstelling tot de vorige wintermaanden, **geen** kolganzen, brilduikers, nonnetjes, smienten meer zagen.

● Deze soorten zijn vertrokken naar koelere oorden. Bijzonder was dat we in het randmeer nog wel een vrouwtje **grote zaagbek** waarnamen, dat is een late!

Soorten die eindelijk écht het voorjaar aankondigen waren de rietzanger, het blauwborstje, de kleine karekiet, en zowaar een paartje zomertalingen! Het blauwborstje was voor iedereen goed te zien hij deed erg zijn best om een prachtig lied voor ons te zingen!

● **Zaterdag 4 mei is er weer de maandelijkse telling** van de vogels in en om het waterwingebied van Vitens. Je bent van harte welkom om mee te doen. De tellingen worden mede opgezet voor beginnende vogelaars. Dus als je vogels leuk vindt: doe mee!

*Cetti's zanger. Foto Monique van Kootwijk / Vogelbescherming
De laatste jaren neemt het aantal in ons land toe doordat de winters niet meer zo streng zijn. Naast Zeeland en Zuid-Holland waar al langere tijd cetti's zangers voorkomen, wordt de soort op steeds meer plekken in Nederland gemeld. **De vogel is overigens al eens eerder gezien aan de Westdijk: op 7 november 2020 in het riet.***

- En: deze tellingen zijn open voor iedere belangstellende, dus neem je partner, vriend, buurman enz. mee. De sfeer is altijd gezellig en gemoedelijk.
- Het voorjaar dient zich aan, dus we kunnen langzamerhand weer kleine zangers verwachten en de wintersoorten verdwijnen. Als het weer een beetje meewerkt is het verblijf aangenaam en zijn de vogels prima waar te nemen!
- Als je een kijker hebt: neemt hem mee! En, eventueel, je telescoop. Heb je geen telescoop? Er zijn voldoende deelnemers met telescopen waar je doorheen kunt kijken.

Datum: zaterdag 4 mei 2023.

Locatie: gebied van Vitens, Westdijk Spakenburg, op de dijk bij het gemaal in de Noorderwetering, op de dezelfde locatie als vanouds.

Tijd: 9.00 tot 10.00 uur.

vriendelijke groet,

Hayo Nijenhuis, coördinator IVN Natuurwerkgroep Bunschoten

mail: hayoni@outlook.com

tel. 0619499979

Pijlstaart vrouwtje en mannetje. Foto Alexander van Twillert

IVN Natuurcursus: Leer de basis

Natuuracademie IVN

- Goed nieuws: de gloednieuwe, complete cursus is vanaf 13 mei beschikbaar! IVN Natuurcursus: Leer de basis is een betaalde [online cursus](#).
- Voor beginnende natuurliefhebbers of als je op zoek bent naar iets leuks en educatiefs om te doen. De cursus bestaat uit 6 modules die je zelfstandig kunt volgen. Denk aan online lessen, korte opdrachten in de natuur en inspiratie in de vorm van video's, podcasts en artikelen.
- Deze cursus is zo ingericht dat je het kunt volgen op je eigen tempo en op een moment dat voor jou het beste uitkomt.

Praktische zaken

Prijs: nu tijdelijk €24,95 (50% korting op €49,95)

Tijdsinvestering: 1 tot 2 uur per week (volgen online module + uitvoeren opdrachten)

Cursusduur: 6 tot 8 weken (afhankelijk van jouw persoonlijke tempo)

Data: Starten kan vanaf half mei 2024. De modules zijn beschikbaar tot half juli 2024

Locatie: [Online Aanmelden](#)

- Na de cursus herken je veelvoorkomende planten en dieren in Nederland. Kan je aan iedereen uitleggen waarom natuur belangrijk is. Weet je wat jij zelf kan doen voor gezondere natuur. Heb je een beter beeld bij hoe natuur het beste in jouw leven past. Ben je officieel geen groentje meer: je ontvangt een mooi certificaat!

*Veldkrekel, gekozen tot insect van het jaar 2024, gefotografeerd op De Stulp in Baarn in 2021.
Foto Dick Nagelhout*

Bijeenkomst over Heuvelrugtuinen voor lokale groepen Soest

Natuuren Milieu Federatie Utrecht

- Op woensdag 1 mei houden wij een bijeenkomst over Heuvelrugtuinen in Soest! Tijdens deze bijeenkomst vertellen wij over het project Heuvelrugtuinen, leren we van elkaars acties en kunnen we brainstormen over mogelijke nieuwe acties in Soest. Denk bijvoorbeeld aan het organiseren van een bewonersavond, plantdagen en demonstraties regenpijp afkoppelen.
- Een Heuvelrugtuin is een stukje Nationaal Park in je eigen tuin. Een Heuvelrugtuin bestaat voor minstens 60 procent uit groen en wordt er gifvrij getuind. In een Heuvelrugtuin staan inheemse planten die schuil- en voedselplaatsen bieden aan bijen, vlinders en vogels. Ook wordt er regenwater opgevangen, waardoor de tuin beter bestand is tegen periodes van droogte en wateroverlast. Meer op www.jouwheuvelrugtuin.nl

Praktische info

Datum: 1 mei 2024

Tijd: 19:30-21:00

Plaats: online (Teams)

Kosten: gratis

Voor wie: Lokale groepen in Soest

Aanmelden: [hier](#)

- Begin 2020 zijn wij samen met Nationaal Park Utrecht Heuvelrug en IVN Natuureducatie het project Heuvelrugtuinen gestart. Het project Heuvelrugtuinen laat zien dat iedereen een bijdrage kan leveren aan een groene en water robuuste Heuvelrug. Inmiddels hebben al meer dan 350 mensen van hun tuin een klein stukje Utrechtse Heuvelrug gemaakt.
- Wij organiseren dit door middel van het aanleggen van voorbeeldtuinen, samenwerking met de Tuinbranche, een [gratis online cursus](#), een communicatie toolbox, online bewonersavonden en het belangrijkste: samenwerking met lokale groepen!

Agroforestry rukt op in Park Utrechtse Heuvelrug

Evelien van der Kooi, Natuur en Milieu Federatie Utrecht

- Stukje bij beetje timmert een nieuwe, duurzame vorm van landbouw aan de weg in de provincie Utrecht: agroforestry. Rondom het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug (dat ligt tussen Rhenen en het Gooimeer, dus ook delen van Soest en Baarn) zijn pas twee agroforestry proefpercelen aangelegd: bij **boerderij De Oude Ruif in Stoutenburg** en bij **boerderij Het Binnenveld in Rhenen**. Beide boerderijen legden noten- en fruitbomen aan.

- Bij boerderij Het Binnenveld in Rhenen is op het perceel waar een zelfpluktuin ligt, een **hoogstamboomgaard met appels, peren en kersen** aangelegd. Daarnaast plantten agrariërs Roel van Dijk en Jeroen Valkenburg tussen de gewassen rijen met verschillende **noten- en fruitbomen, waaronder walnoten, hazelaars en bessen**.

- Maurits en Yvonne Herder van boerderij De Oude Ruif in Stoutenburg legden op een stuk grond van 0,8 hectare een oogsttuin aan met verschillende **bessenstruiken, zoals braam, framboos en honingbes, en bomen, zoals pruim-, peer- en appelbomen**. Deze zijn in rijen aangeplant zodat de kippen er tussendoor kunnen scharrelen.

- Maurits en Yvonne: „We hopen ons bedrijf meer fundament te kunnen geven door te werken met agroforestry en zo ook meer zekerheid voor de toekomst te krijgen. Van onze zoon weten we al jaren dat hij graag de boerderij zou willen overnemen. Nu onze dochter recent ook heeft aangegeven wel een toekomst te zien in het bedrijf samen met haar broer zijn we hard gaan nadenken hoe we dit waar kunnen gaan maken. We vinden het ook belangrijk om ons in te zetten voor biodiversiteit en educatie hierover voor burgers.”

Agroforestry

- Agroforestry is een duurzaam landbouwsysteem waarin **houtige gewassen zoals notenbomen en bessenstruiken gecombineerd worden met akkerbouw of veeteelt**. Het biedt vele ecologische voordelen: van verbetering van de waterhuishouding en bodemleven tot het bevorderen van dierenwelzijn. Daarnaast draagt agroforestry bij aan de economische weerbaarheid van het boerenbedrijf, bijvoorbeeld door de verkoop van noten en fruit of vergoedingen voor ecosystemendiensten.

De taxus of de venijnboom: alles eraan is giftig

Pieter Meijer, overgenomen uit *De Grote Ratelaar van KNNV Zeist en IVN*

- De taxus is een **groenblijvende naaldboom** die je in verschillende vormen tegenkomt. Meestal is het een meerstammige brede struik terwijl de meeste naaldbomen een rechte doorgaande stam hebben. De taxus groeit erg langzaam en kan toch tot een forse boom uitgroeien; soms vergroeien meerdere stammen tot één stam.
- Op menig landgoed met loofbomen plant men vaak taxussen zodat het 's winters **groen** blijft. De taxus wordt regelmatig gebruikt om een haag te maken dat iets afschermt.

Links de mannelijke stuifmeelbolletjes, rechts de vrouwelijke oranjerode schijnbessen (eigenlijk een zaadmantel) van de taxus.

- De taxus herken je aan de naalden die van boven donkergroen zijn en aan de onderzijde twee lichtgroene strepen hebben. De taxus is **tweehuizig: er zijn mannelijke en vrouwelijke bomen**. De mannelijke bomen vormen gele bolletjes die in februari en maart veel stuifmeel loslaten. De vrouwelijke krijgen oranjerode vruchten in de nazomer.
- In de plantensystematiek worden de naaldbomen **coniferen** genoemd. Conifeer betekent kegeldrager: vele zaden van sparren en dennen zitten bij elkaar in houtige vruchten, in sparrenkegels en in dennenappels. **Een taxuszaadje zit niet in een houtige kegel maar in een 'besachtig' omhulsel dat rood kleurt**. Hierin lijkt de taxus op de jeneverbes waarvan het zaad eveneens in een (blauwe) schijnbes zit.
- Na de ijstijden kwam de taxus van nature in ons bos voor, het is een inheemse boom. Het loof is **zeer giftig voor vee**, vooral paarden, dat is de reden dat de taxus systematisch is uitgeroeid. Men vermoedt dat alleen in de Achterhoek (o.a. Heksenbos) nog een paar bosjes met autochtone taxussen zijn. Het advies is om van deze taxussen zaden of stekmateriaal te gebruiken omdat deze bomen genetisch aangepast zijn aan onze omgeving.
- Er worden veel taxussen aangeplant. Omdat de schijnbessen door lijsterachtigen worden gegeten en het zaadje weer ergens op de grond valt, kiemen taxussen spontaan in menig bos. Zo dragen de vogels bij aan de verspreiding van deze boom. **Alles aan de taxus is giftig: het blad, de schors, de takken, het harde zaad in de schijnbes, alleen de rode vrucht zelf niet**. Daarom

kunnen vogels de rode vruchten eten: het giftige zaad gaat ongeschonden door het darmkanaal.

- De giftigheid van de taxus zien we ook terug in de andere naam van deze boom: de **venijnboom**. Venijn is oud-Nederlands voor gif, we vinden dit nog terug in onze taal: een venijnige opmerking. Agatha Christie schreef een detective over een moord met marmelade die een taxusblad bevatte.
- De taxus bevat onder andere de **giftige stof taxol**. Zoals vaak kan een giftige stof in een lagere concentratie als geneesmiddel werken. Taxol wordt bij de behandeling van borstkanker gebruikt en deze stof is in het laboratorium niet eenvoudig na te maken. In verschillende gemeentes kan men snoeiafval van een taxushaag inleveren, dat gebruikt wordt voor het winnen van taxol.
- Bij de oude Grieken had de taxus een slechte naam vanwege de giftigheid: het was een boom van rouw en had associaties met de onderwereld. Een Griekse filosoof schrijft dat het gevaarlijk zou zijn onder een taxus te slapen omdat je niet meer wakker werd. In West-Europa werd de taxus een symbool van eeuwigheid en werd op veel begraafplaatsen aangeplant waar zij zeer oud kunnen worden.
- Omdat het kernhout, zoals bij knotwilgen, vergaat is **het tellen van jaarringen niet mogelijk om de ouderdom exact vast te stellen**. Al sinds de Nieuwe Steentijd werden bogen van taxushout gemaakt. In 1991 heeft men in het Ötztal (op grens van Oostenrijk met Italië) in het ijs de zogenoemde Ötzi-man (2300 v. Chr.) gevonden en deze jager droeg een boog van taxushout.

Twee lichte brede strepen op de onderkant van de taxus.

Schors van de taxus, roodachtig of bruinig. De twijgen zijn groen, wat de boom onderscheidt van andere naaldachtigen.

Ganzen verjagen beter dan afschieten, of toch niet?

Piet van Dijk

- In de winter van 2022/2023 is in de Eemlandse polders een proef gehouden met het verjagen van ganzen in de winter met drones, laserpennen en geluiden. De proef is gehouden door de Faunabeheereenheid Utrecht (FBE), die het wildbeheer uitvoert in opdracht van het provinciebestuur.

Canadese ganzen bij Bunschoten. Foto Alexander van Twillert

- Volgens de provincie was het een succes en is de gewasschade gereduceerd met maar liefst 52 procent ten opzicht van eerdere jaren. Ganzen vreten namelijk veel eitwitrijk gras weg,

is de gedachte, dat de boer in het voorjaar zo nodig heeft voor zijn vee. Bovendien vervuilen ze met hun uitwerpselen het weiland, waardoor er te veel meststoffen op het land komen.

- In Nederland overwinteren steeds meer ganzen. Het zijn er nu zo'n 2 miljoen, waarvan 40.000 tot 60.000 in Eemland neerstrijken naar schatting in de winter. Nederland is aantrekkelijk vanwege de vruchtbare landbouwgebieden en zachte winters. Deze zorgen voor een continu aanbod van kort en eiwitrijk gras. Ook wintergranen staan op het menu. Bovendien is er in ons land veel water, waar de vogels veilig kunnen overnachten.

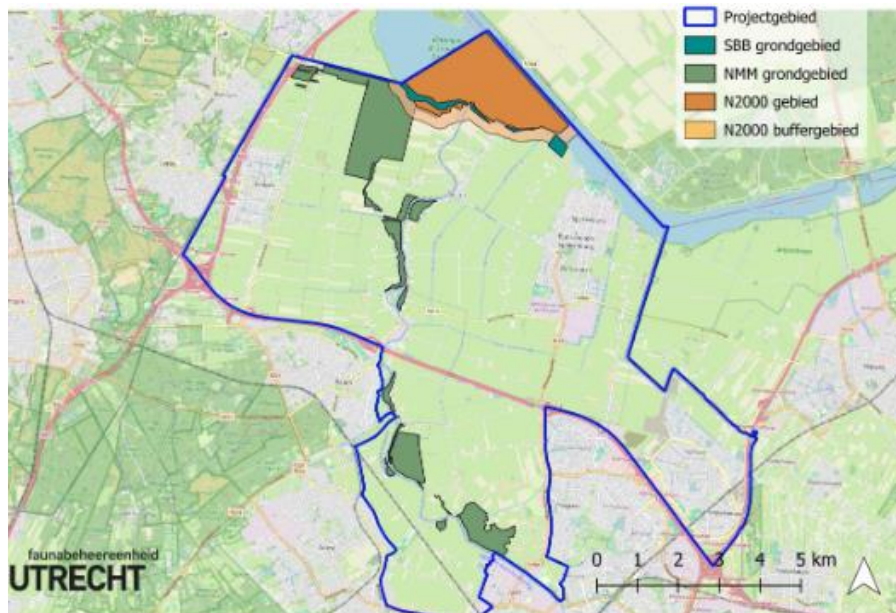

Grauwe ganzen met pullen. Foto Adri Visch

- Naast overwinterende en doortrekkende ganzen zijn er soorten die in Nederland broeden. Een toenemend aantal grauwe ganzen, brandganzen, kolganzen, Nijlganzen en Canadese ganzen broedt in ons land, waarbij de vogels schade kunnen aanrichten in onder meer grasland, graszaad, suikerbieten en aardappelen. Maar ook aan andere akkerbouwgewassen, vollegrondsgroenten en bloem(bol)gewassen kan schade ontstaan.

- De proef met het verjagen van ganzen in Eemland in 2023/2024 is uitgevoerd in het gebied tussen Bunschoten, Eemnes, de A1, de A27 en het Eemmeer. Een totale oppervlakte van 3000 hectare. De proef is uitgevoerd in samenwerking met Collectief Eemland (weidevogelbeschermende boeren), Wildbeheereenheid De Eem (jagers), LTO Eemland (boerenorganisatie) en het ganzencluster (verzameling van bedrijven die een beroep doen op het Faunafonds voor schade aan hun weilanden). Vrijwilligers hebben meegeholpen.

- Afgelopen winter 2023/2024 is er weer op deze manier verjaagd op een groter gebied, waarbij ook de weilanden van Soest en Hoogland zijn meegenomen. Daar is nog geen uitslag van. Hieronder staat het kaartje waar de afgelopen winter ganzen zijn verjaagd.

- Ganzen verjagen is **beter dan massaal afschieten van ganzen**, vindt de provincie Utrecht. Die wil daarmee voorop lopen in het land – provincies zijn verantwoordelijk voor het natuur- en faunabeleid. In het nieuwe ontwerp Omgevingsprogramma Faunabeleid en Monitoring staat dat beargumenteerd. Ook vergassen van jonge ganzen, wat ook gebeurt om de ganzenstand terug te dringen, hoeft dat niet meer te gebeuren.

- In de provincie Utrecht zijn drie ganzenrustgebieden aangewezen waar de ganzen wel welkom zijn. In deze gebieden mogen tussen 1 november en 1 april (**Lopikerwaard**: 952 hectare, waarvan 728 hectare grasland, **Oostelijke Vechtplassen**: 4.301 hectare, waarvan 2.012 hectare grasland) of tussen 1 november en 1 mei (**Nederrijn**: 1.019 hectare, waarvan 334 hectare grasland) beschermde trek ganzen (met name kol-, brand- en grauwe ganzen) **niet verstoord en gedood worden**. Ook de polder Arkemheen bij Nijkerk is een ganzenrustgebied, dat ligt in de provincie Gelderland. **De provincie ziet het liefst dat de ganzen hierheen trekken of worden gejaagd.**

Toch is er ook kritiek op verjaging

- Volgens Evert Hoolwerf uit Eemdijk, een bekende ‘ganzenflapper’ (hij vangt in de polder met anderen ganzen in een klapnet om ze te laten ringen door wetenschappers), is het helemaal niet nodig om de ganzen te verjagen. Hij geeft **drie hoofdredenen**: 1. De ganzen verjaag je naar een ander gebied, niet standaard naar een ganzenrustgebied. Zo verplaats je het probleem alleen maar. 2. In de winter is het gras lang niet zo voedselrijk als in het voorjaar, de ganzen kunnen het prima eten want in het voorjaar gaan boeren het land toch weer bemesten om een eitwitrijkere grasopbrengst te krijgen. Dan zijn veel ganzen al weggetrokken. 3. Het verjagen van ganzen verstoort de weidevogelstand, waar we nu juist zo zuinig op zijn in Eemland.

● Andere kritiek komt vanuit wetenschappelijke hoek. Ecoloog Monique de Jager van de Universiteit Utrecht betoogt dat het verjagen **alleen maar op korte termijn even helpt, de overlast is dan even weg**. Zij geeft ook drie redenen: 1. De ganzen gaan elders overlast veroorzaken. 2. Door de dieren steeds op te jagen, moeten ze veel meer energie gebruiken en ze gaan dus ook meer eten. 3. Boeren krijgen alleen een vergoeding bij substantiële schade, door ze te verjagen komen ze daar niet aan, want de ganzen komen weer terug.

● Ook volgens jagers van de Wildbeheereenheid De Eem lost verjagen het probleem niet op. Redenen: 1. De ganzen gaan ergens anders zitten. 2. Ze wennen aan de verjagen materialen. 3. Ook weidevogels worden verjaagd, die worden beter beschermd door bejaging. Zij pleiten voor handhaving van het afschot.

● Dierenactivisten zijn voorzichtig positief, omdat ze principieel tegen afschieten zijn. Want afschot zorgt ervoor dat er meer ganzen worden geboren, dus dat lost niks op. Zij pleiten wel voor een langetermijnoplossing, waarbij massaal verjagen ook niet nodig is, maar waarbij mens en natuur op elkaar zijn afgestemd.

Meer weten?

Bekijk [hier](#) een filmpje van het verjagen van ganzen met een drone.

Lees [hier](#) een rapport uit februari 2023 waarin staat dat een eerdere proef met verjaging helpt.

Bekijk [hier](#) een reportage van RTV Utrecht uit januari 2024 over ecoloog Monique de Jager die het nut van verjaging van ganzen bestrijdt.

Lees [hier](#) een reportage van Gooi en Eemlander uit februari 2023 die met de Faunabeheereenheid in de Eempolder op pad is geweest.

Lees [hier](#) bij Animal Rights **hoe gruwelijk het vergassen van ganzen eraan toe gaat**.

Lees [hier](#) een interview met gedeputeerde Mirjam Sterk over het nieuwe faunabeleid. Heb je geen AD-abonnement, dan kun je de complete tekst opvragen bij de secretaris.

Brandganzen. Foto Peter van der Wijst

Wandeling voor mensen met visuele beperking op De Paltz

Cursusgroep NGO

- Op zaterdag 8 juni vanaf 14.00 uur vindt er een speciale excursie plaats in het natuurgebied De Paltz in Soestduinen, **voor mensen met een visuele beperking en hun begeleider**.
- Deze 3,5 kilometer lange wandeling is georganiseerd om deelnemers met behulp van geluid, geur en tast de rijke natuur en historie van de omgeving te laten ervaren. Het wordt een wandeling waar zienden en visueel beperkte mensen elkaar ontmoeten en leren met verschillende zintuigen van de natuur te proeven.
- Het is een prachtig gebied met rijke verhalen over de natuur maar minder geschikt voor mensen die slecht ter been zijn. Indien nodig kunnen wij een begeleider organiseren. Wij nodigen je van harte uit samen met ons de wonderen van de Paltz te ontdekken.
Aanmelden: hhuizinga@wwf.nl 06-11010494

De 'kuil' op De Paltz, een oude zandafgraving. Archiefphoto uit 23 mei 2015 van een speciale vlinderwandeling met Violet Middelman en Remco Vos van Vlinders Eemland. Foto Piet van Dijk

De vier takkelingen van Soest

Takkelingen van de vier uilen van Soest. Boven steenuiltjes. Rechtsonder bosuil. Linksonder ransuil. Daarboven kerkuil.

Foto's Len de Goede, uilenwerkgroep

Volop leven in de Kwekerij/boomgaard

Wim Kok

Op de Kwekerij/boomgaard recht tegenover Paleis Soestdijk zorgen het voorjaar en ruim 20 enthousiaste vrijwilligers voor volop leven. Op Koningsdag zijn bij de koffie en thee oranjebitter en roomsoezen rondgegaan. Hier een deel van de activiteiten:

- Het dak van de grote kas is grondig schoongemaakt. Alle alg-aanslag is verwijderd. Er is meer licht in de kas. Dat is gunstig voor alle zaaigoed en de vaste planten, zoals druiven, vijgen, abrikozen en citrus. Er is een tweede dakgoot langs de kas aangelegd. Nu is er dus een dakgoot aan beide lange zijden, met elk een 1000-liter watertank. Deze zitten al stampvol. Een derde 1000-liter watertank in het achterste vak wordt met aggregaat en pomp gevuld vanuit de Praamgracht. We zoeken nog naar zwarte kunststof speciekuipen ter aanvulling naast de tanks.
- Onze bestaande kruidentuin heeft in het midden een mooie kruidenspiraal gekregen. Samen met cursisten van de IVN Natuurgidsopleiding is een tweede kruidentuin in aanleg, een medicinale tuin (8x8 m). Ook met een omlijsting van lavendel. In vijf vakken zijn geneeskrachtige kruiden gezaaid en geplant. Er is een vak per orgaansysteem: huid, zenuwstelsel, luchtwegen en spijsvertering en in het midden een rond vak voor giftige planten. In mei geven de cursisten een workshop (m.b.t. de toepassing) aan de vrijwilligers.

● De oude broeihoop voor ringslangen leverde gecomposteerde mest op voor de tuinen. De broeihoop is opnieuw opgezet m.b.v. 8 aanhangwagentjes paardenmest en hooi. En ander organisch materiaal en veel takken om het luchtig te maken. Deze volumineuze broeihoop lokt hopelijk, net als de afgelopen twee jaar, weer ringslangen die in mei/juni er hun eieren in afzetten

● In april zijn er wederom twee egels uitgezet van de Egelopvang Midden Nederland in Huizen. Beide zijn jonge vrouwtjes van iets meer dan 800 gram die vorig jaar geboren zijn. In de loop van dit jaar volgen er ongetwijfeld meer egels van de egelopvang.

● In het achterste vak is er bij de takkenril en bijenburcht een extra strook aangelegd met vaste inheemse planten. Deze moeten belangrijke bestuivende insecten als de solitaire wilde bijen helpen met hun voedsel. Ook elders zijn extra inheemse planten gezaaid en aangeplant.

● De biologische moestuin is keurig op orde. De eerste rabarber is geoogst. De bessentuinen (diverse zacht fruit), de notentuin en (mix)heestertuin zijn opgeknapt. Voor de plukbloementuin is er volop gezaaid en geplant. Rond 1 mei gaan de dahlia's de grond in (dit keer al meer enkelbloemige). Vanaf begin juli kunnen bezoekers weer een bos gifvrije bloemen plukken voor een kleine prijs. Alle tuindelen hebben mooie nieuwe houten naambordjes gekregen.

● Het weer op onze eerste open dag op zaterdag 20 april was jammer genoeg erg wisselvallig en vrij koud. Er waren zo'n 50 bezoekers, minder dan anders. De (gratis) rondleidingen om 12 en 14 uur waren wel in trek. Daar hielpen cursisten van de Natuurgidsopleiding aan mee. De speurtocht en set met educatieve kaarten is vernieuwd. Die rondleidingen doen we dus ook op alle andere open dagen. Onze eerstvolgende open dag is op zondag 19 mei, 1e Pinksterdag (11 tot 16 uur). Van harte welkom!

Minikasteeltje Wolfsdreuvik in bos voor 't eerst open voor publiek

Piet van Dijk

Kasteel Wolfsdreuvik met een foto van de wolf die vorig jaar opdook bij Lage Vuursche. Foto Yvette van den Berg

- Kasteel Wolfsdreuvik, het kleinste kasteeltje van Lage Vuursche en misschien wel van heel Nederland, stelt **zondag 5 mei** voor het eerst zijn deuren open voor het publiek. Iedereen is welkom van **12.00-16.00 uur**, entreprijs 5 euro, kinderen tot 12 jaar gratis.
- Het bouwsel uit 1938 ligt hemelsbreed 700 meter ten noorden van het dorp Lage Vuursche en ligt in het Smithuyserbos, een bos van 40 hectare.
- Wolfsdreuvik betekent wolfsheuvel: de naam komt op oude kaarten voor. Wolven waren er stellig tot diep in de 18de eeuw. De naam Smithuyserbos duidt op de eerste eigenaar Pieter Johannes Smithuysen, makelaar in tabak in Amsterdam. Hij verwierf drie percelen heidegrond gelegen onder de gemeente Hilversum in 1837.
- Sinds september 1937 was Désiré Bouvy (1915-1993) de eigenaar. Hij kocht het op 22-jarige leeftijd. Hij maakte plannen voor een torenvormig onderkomen met name bedoeld voor opslag van bosmateriaal en als dagverblijf.
- Kasteeltje en bos zijn eigendom van de Stichting Smithuyserbos. Voorzitter en zoon van de bouwer Reinier Bouvy heeft een unieke samenwerking op touw gezet met Naturebliss, de onderneming van natuurgids en natuurfotograaf Yvette van den Berg uit Lage Vuursche. Zij heeft een ruimte ingericht in het kasteeltje met haar foto's. Zij is onder meer bekend van haar foto van een zwart reebokje en een wolf, die onlangs op 10 meter afstand opdook en die zij fotografeerde.

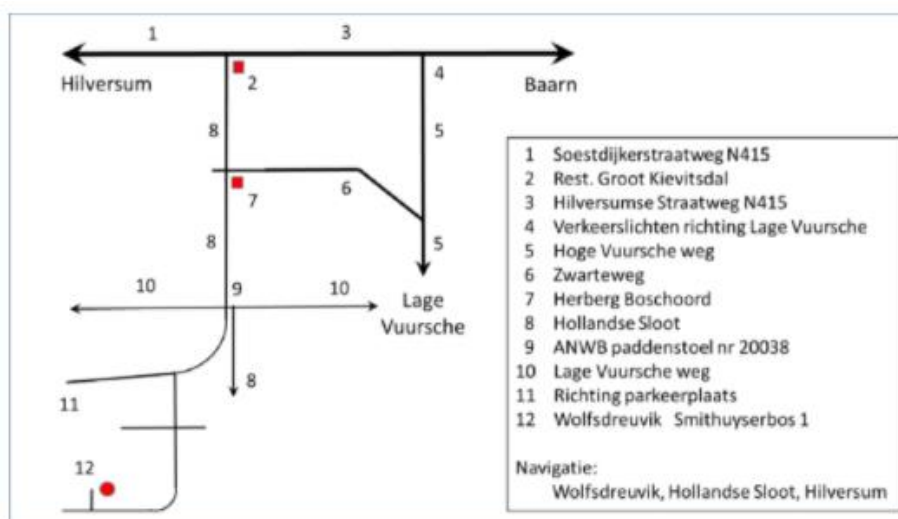
- Plan is in de loop van het jaar hier vaker open dagen te houden. Ook zijn bedrijven en families welkom voor een meeting. Meer vind je op www.smithuyserbos.nl

Kasteel Wolfsdreuik. Foto Stichting Smithuyserbos.

Het bos ligt vlak bij de provinciegrens van Utrecht en Noord-Holland, net op gemeentegrond van Hilversum, maar is veel dichterbij Lage Vuursche gelegen. Het adres is Zwarteweg 6, Hilversum. Hieronder volgt een kaartje met een route voor wie de weg kwijtraakt.

Gebruik als navigatie Wolfsdreuik: 52.19448676509127, 5.20374369262718

Ook kunt u met het openbaar vervoer via NS station Hilversum en bus 70 naar Amersfoort via Soest, die na 7 haltes stopt bij Groot Kievitsdal (2), vanwaar nog een wandeling van 22 minuten langs de Hollandse Sloot (8) naar de Wolfsdreuik (12) resteert.

Wordt actief bij IVN Eemland!

Bestuur

Het IVN Eemland kent een flinke groep actieve vrijwilligers, maar er zijn nog een paar boeiende vacatures. We zoeken mensen die het leuk vinden om veel bezig te zijn met de natuur en andere natuurliefhebbers!

Momenteel zoeken we mensen voor:

- **Het bestuur.** We willen het liefst er nog 1 bestuurslid bij, mogelijk iemand die bereid is voorzitter te worden. Het bestuur vergadert zo'n zeven avonden per jaar. Daarnaast is er vier keer per jaar een avondvergadering met coördinatoren. Eén keer per jaar is er de algemene ledenvergadering. In januari is er op een zaterdagmiddag een nieuwjaarsbijeenkomst en in juni een zaterdagmiddagbijeenkomst voor alle leden en donateurs. bestuur@ivn-eemland.nl
- **De wandelwerkgroep.** Deze slinkende groep vrijwilligers zoekt aanvulling. Heb je ooit een natuurgidsenopleiding gevolgd en wil je het gidsen in de praktijk (leren) doen, sluit je dan aan. Maar ook als je al best al wat kennis van de natuur hebt (je weet al snel iets meer dan de gemiddelde Nederlander) ben je van harte welkom om mee te draaien en te leren. Ook deze werkgroep zoekt een nieuwe coördinator per 1 januari. wandelwerkgroep@ivn-eemland.nl
- **Communicatie.** De communicatie (bijhouden website, bijhouden Facebook en versturen van persberichten) wordt nu door het bestuur gedaan. Daar kan het bestuur wel hulp bij gebruiken, zonder dat je lid bent van het bestuur. Met name voor de website en de sociale media zou het fijn zijn als iemand bij kan springen. communicatie@ivn-eemland.nl
- **De werkgroep Bunschoten.** Deze werkgroep, die onder meer actief is in het onderhouden van de oeverwaluwwand, nestkasten voor uilen en torenvalken en het maandelijkse inventariseren van vogels aan de Westdijk, kan nog wel wat handen gebruiken. bunschoten@ivn-eemland.nl
- **De werkgroep excursies.** Deze werkgroep, die jaarlijkse enkele dagexcursies voor leden en donateurs organiseert ergens in het land, heeft een nieuwe coördinator/organisator en leden nodig. Het bestuur ziet graag dat deze werkgroep ook af en toe lezingen in het gebied organiseert over de natuur. bestuur@ivn-eemland.nl
- **Een op te starten werkgroep natuurbeleid.** Momenteel missen we een werkgroep van mensen die plannen in de regio (gemeenten, provincie, waterschap etc.) die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de natuur kritisch onderzoeken. Regelmatig wordt ons ook om een mening gevraagd. Het bestuur zou graag weer een werkgroep natuurbeleid van de grond tillen. bestuur@ivn-eemland.nl
- **Het archief.** Het archief van IVN Eemland bevindt zich in drie grote verhuisdozen, maar moet hoognodig gesorteerd worden. Wat kan eruit, wat willen we per se bewaren en hoe bewaren we het, dat is de bedoeling. Het zou fijn zijn als we straks alles per jaar gemakkelijk terug kunnen vinden. Een optie is nog dat we het overdragen aan het Archief Eemland, maar daarvoor moeten we nog aan allerlei eisen voldoen. bestuur@ivn-eemland.nl